

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

מד.

עין משפט נר מצוה

יז א מ"י פ"ד מהל' סוכה הלכה כו ט"ש"ע א"ח ס"י מ"ל סע"ף י"ג:
ב מ"י פ"ב מהל' שבת הל' ל ט"ש"ע א"ח ס"י ש"ג סע"ף א':
יח ג מ"י פ"ב מהל' שבת הלכה כו סגג לאון סה ט"ש"ע א"ח ס"י ט"ו פ"א:
יט ד מ"י ט"ס ט"ש"ע ט"ס סע"ף ב':
כ ה מ"י פ"ד מהלכות סוכה הל' טו ט"ש"ע א"ח ס"י מ"ל סע"ף י"א:
כא ו מ"י ט"ס ט"ש"ע ט"ס סע"ף י"ב כג"ה וס"מ ט"ו סע"ף ב':

רבי ניסים גאון

וקא מביעא ליה הלכה כר' אליעזר או אין הלכה כר' אליעזר. היינו דאמר ר' אבהו בהדין פירקא במשנה, מי שיצא חוץ לתחום אמה אחת לא יכנס לתוך אומרו ב' יכנס ג' לא יכנס.

רבינו חננאל

ואסיקנא לעולם פשיטא ליה לרב חסדא דהילכתא כרבנן גמליאל דשרי להלך בבבולה, ולא בעא אלא הכא דלא מלי גברא עד לתחום, ויכנס אילו שתי אמות בלא מחיצה, כר' אליעזר דאמר מי שיצא חוץ לתחום שתי אמות ויכנס, שישל לא יכנס, ומתביין עליה מיהא דתניא נפלה דפנה לא יכנס, ונראה ליה לא אדם ולא בהמה ולא כלים כו'. הגה עושין מחיצה מבני אדם בתחלה ביום טוב קל וחומר בשבת. א"ל איני והתניא עושה אדם את (חביתו) דופן כדי שיאכל וישתה וישן ויקוף המיטה ויפרוש עליה סוין כדי שלא יפול תמה על המת ועל האוכלין. ואמרין אי הכי קשיין אהרדי. ואיתין לפרוקי הא ר' אליעזר הא רבנן. ונראה הדין פירוקא. ואסיקנא הא דתניא עושה אדם את (חביתו) דופן ר' מאיר היא, (דתנן) [דנתיא] עושה לבהמה דופן לטובה ר' מאיר פוסל ור' יהודה מכשיר, ר' מאיר דפסיל התם ואמר לאו מחיצה הוא קא שרי הכא דלא עבדי ולא כלום, לר' יהודה דמכשיר התם אלמא מחיצה היא, (הכא דקתני) [קתני] הכא לא יעמיד בה אדם דמחיצה היא דעבדי ואסירי. ואסיקנא ותיסברא דלר' מאיר ולר' יהודה ניתנה, אימור דשמעת להו דפליגי בבמה, אבל אדם וכלים מי שמעת להו [לא עבדי] בהו מחיצה ונראה גמ' הוה. ואסיקנא אלא הני מתניתא תרווייהו לרבנן ניתנה [דפליגי] על רבי אליעזר [וס"ל] דשרי להוסיף אהלי עראי בשבת וכל שכן ביום טוב, וכלין אכלין לא קשיא, והא דתניא אין עושין ברופן שלישי.

או ד"מא בדמ"ו גברי עסקינן. והשתא אפי' אי אין הלכה כרבי אליעזר יכנס וא"ת כיון דאמר רבנן אפי' אמה אחת לא יכנס אע"פ שד' אמות שלו מובלעות בתוך התחום ראשון ה"ג כי מלו גברי מחיצות ומגיעות מוך התחום לא יכנס ויש לומר דלא

דמי דהכא כשחלק מחיצה דגברי וכבר ילא ע"י מחיצה מארבע אמות שנתנו לו חכמים ו' ומעמדה היא ליתן לו ארבע אמות אחרות וכיון שהיא בתחום ראשון לא יתן לו ד' אמות אחרות אלא חוזר לתחומו הראשון אבל בהצנעת ד' אמות שלא הפסיד בכניסתו ד' אמות לא יכנס: **ד"א** בדמ"ו מאי תבעי ליה. ואף על גב דרבי מאיר פוסל

לקמן בהמה לרופן סוכה פשיטא ליה דהלכה כרבי יהודה אבל אין לפרש דכאדס אפי' רבי מאיר מודה דלא שייך ציה שמא יצרה דלאו היינו טעמא דר' מאיר דכנסת פירק היסן (סוכה ד' כג). והא דפריך לקמן אדס וכלים מי שמעינן ליה היינו למאן דמפרש דסוכה דעטמא דרבי מאיר מיישין שמא תצרת: **ל"ב** שלא תפול חמה ע"ה חמה. והא דאמרין דפרק כירה (שבת ד' מג): אין עושין מחיצה למת דשציל מת הא דשרי הכא היינו דמפרש התם צאין בני אדם ויוצין צנודו וכו' ור"י מפ' דהכא הוה שפיר דשציל מי שאס' תצרת המת יצטרכו לנצח את הסוכה: **פ"ב** החלוץ. צ"ל כל הכלים (שבת ד' קכח): פ"ה דהאי חלוץ הוה למעלה בגג אבל מן האד לא שייך אסור האל והציה ראייה מפ' כל גגות (לקמן ד' זג). גבי רב ושמואל דהו יתצי בההוא חצר נפל גודא ו) ציני וציני אמר שמואל נגודו ליה גלימא אהרדיה רב לאפיה ופריך לשמואל למה לי למעבד הכי והאמר זה מטלטל עד עיקר מחיצה כו' ומשני דשמואל עבדי לנציעות צעלמא משמע שאס' היה שמואל אסור לנטול כרד לא היה קשה מידי דהיינו שרי למיעבד הכי אלמא לא חשיב אהל צעלמא דלא אעשיית האד ולא מפרש רב לא אעשיית מחיצות אלא משום דקסבר אסור לנטול הסדין בטובה וצ"ל דסוכה הציאו ס"ת מערב שבת למחר פרכו סדינין על גבי עמודין והציאו ס"ת וקראו צו ופריך פרכו לכתמילה ומי שרי והאמר מר הכל מודים שאין עושין אהל עראי בתחלה שבת רש"י ל"ג אלא פרכו סלקא דעמך פירוש אין הציאו דרך רשות הרבים ומשני אלא שמואל סדינין פרוסין ואין נראה למחוק הספרים ועוד מאי קשיא ליה איך הציאו דלמא הציאו דרך מלבושים ועוד דצשמעין מוכח דמן האד שייך עשיית אהל דאעשיית דופן מייתי ליה ועוד דלשון חלוץ שייך צובתל

וקמביעא ליה הלכה כר"א. לאמר צמתימין (ה) מי שלא חוץ לתחום שתי אמות יכנס: דיקא נמי. דבדלא מלו גברי הוה: דאמר ליה. רב נתמן עשה לו מחיצה של בני אדם ויכנס למה ליה למימר יכנס אלא הכי קאמר יעשה המחיצה [עד] השמים ואחר כך יכנס הוא מעצמו

זלא מחיצה: נפל דופנה. של סוכה: ולא יוקוף אה פמטה. יש לו בטובה כנגד הפרצה וע"ד: דלא מצינו כצנין דדומה כמתכין לפנות לו מקום הסוכה אפי' הכי אסור וקשה להנך דשרו לעשות מחיצה של בני אדם שצבת: **ד"ו** שיאכל וישפה וישן. עיקר מלזתה של סוכה בג' דברים הללו: ויוקוף אה פמטה כו'. אלמא שרי ופרכינן קשיין אהרדי: ואם לאו אין פוקצין צו. לדמי לצונה שמוסיף על סמימת הצית ואף על פי שעראי הוא שהרי יחזור ויפתחנו: **והא** אסמר עלה. דאפי' רבנן לא שרו אלא להוסיף כגון פקק חלוץ דתוספת צעלמא הוא וצרייתא שרי למיעבד דופן לכתמילה: ר' מאיר פוסל מפרכש צמטא סוכה

וד' כג. שמא תצרת: דלאו מידי קא עביד. דכיון דלא מתקן לסוכה אע"ג דעביד אהל שרי דקסבר עושין אהל עראי והואיל דלא מתקן סוכה אינו אלא אהל עראי ושרי. ואכתי טובא איכא למיפרך עלה דהא כדי שיאכל וישתה וישן קתני אלמא לתקנה לסוכה קאחי הא פרכינן עליה פירמי טובא עד דמפסינן ליה מטעמא: אימור **דשמע** ליה לרבי מאיר. דפסיל: **בהמה**. משום שמא תצרת: אדס. שיש צו דעת לעמוד או כלים שאין זזין ממקומן מי שמעת ליה והאי תנא אדס וכלים הוא דקתני עושה את חצירו דופן ויוקוף את המטה: וסת נהי דלא מתקן לה לסוכה: ר' מאיר. דמוקמת להא דשריא אליציה ומשום דלא הוה תיקון מחיצה והאל דלאו הכשר מחיצה: אליצא דמאן. דשרי ר' מאיר לא קאמר כר"א רציה ולא כרבנן דהא פקק חלוץ אין צו מלזת סוכה ולא שרו רבנן אלא להוסיף: אלא הא ופא רבנן. והא דקתני נפל דופנה לא יעמיד זה כו': צדופן שלישים. דצמתי דפנות אין קרוי אהל וכי עביד זה דופן שלישי משוי ליה אהל ומודו רבנן דאין עושין אהל עראי בתמילה והא דתני מותר צדופן רביעית דבלאו הכי הוה אהל והאי תוספת צעלמא הוא ורבנן לטעמייהו דאמרי מוסיפין אהל שצבת: דיקא נמי. דהא דקתני אסור צדופן שלישי קאי: דקתני נפל דופנה. דמשמע דופן שהיא מותרת זה ורביעית לא הוה תיקון סוכה דמנן (סוכה ד' ג). ושאיין לה שלש דפנות פסולה הא בג' כשירה: אלא

א) שבת קשה: קול: סוכה כו; ב) שבת טס וסופ' סוכה פ"א ה"ה לקמן פ"ג; ג) סוכה כג; ד) כמ"ה: מנהו.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וקמביעא ליה וכו' דאמר צמתימין כ"צ לקמן דף גז פ"ב: (ב) רוב' ד"ה או דלמא וכו' תמים מעמדה היא דאוי ליתן לו: (ג) ר"ה פקק וכו' דביני בניי אמר להו שמואל שקילו גלימא נגידו ביה אהרדי רב:

מוסף רש"י

פקק החלוץ. כגון ארובת הגג (שבת קכ"ד). בזמן שקשורו. טס על שפת (סוכה כו). ותלוי. שאנו נגדר צלף, שהצנע אהל שקורו צו ליה מניב לאין (שבת קכ"ה). פוקצין בר. כיון דמתקן ועמד מן אף זה לא בונה ולא מתקן (סוכה כו). והא לאו אין פוקצין בר. דמחיינו כמוסף על הבנין (שבת קכ"ח). דמוסף הוא על סמימת אהל (סוכה כו). הכל מודים. ר"א ומתוקמו שמתקן צמטא פקק חלוץ. דלאו כהו"ל (סוכה כו). דליכא למי"ד פוקצין צו ואע"ג דמוסף על אהל אפי' הוא, מודים שאין עושין את כל האהל לכתמילה (לקמן טו) לפרכש מחלת על ד' מחיצות או על ד' קונדיסות להיות כל אלה מן החמה, ודוקא בג אהל מחיצה לאו אהל הוא ושרי לפירוקא לנציעות דלאמרינן (לקמן ד' זג). עבדא דשמואל. ופקק חלוץ דמחיינו משום דכנין קצוה הוא ויחיינו כמוסף על הבנין (שבת קכ"ח). אלא להוסיף. כגון שהיה מחלת פירוקא עלינן וצרכה וישאר זה אור ולמחר פוסיט, דומיא דפקק דמוסף צעלמא הוא (ט"ס) כגון פקק זה שאינו אלא תוספת ארעי על האהל (שבת קכ"ד).

ובגג קרי ליה ארובה כדמנן (צ"ה דף לה): משילין פירות דרך הארובה ונראה לר"ת דמן האד שייך עשיית אהל והיכא שהמחיצה מועלת קפיד ויהי דכופן ג' של סוכה דמחצין ליה הכא אהל אבל לשמואל דשרי לנטול לא חשיב אלא תוספת אהל כמו דופן רביעית של סוכה דחשיב ליה תוספת משום דבלאו הכי מישתמי ווי היה אסיר שמואל כל שכן דהוה פריך ליה היכי שרי למיעבד הכי ומאן דשרי תוספת אהל למעלה נמי שרי דמכונה בהמוצא תפילין (לקמן דף קג). גבי הני דיכרי דציממא צעו טולא וציליא צעו אורא וכו' (סוכה דף ס"ט) גבי ר"א שצבת בטובה של ר' יוחנן: **ר"ב** מאיר דקפסי"ה התם אלא מחיצה היא. השתא צעי למימר דאיייר צדופן שלישי אפי' לא חשיב אלא תוספת צעלמא לר"מ דקפסיל וקשה הא קתני צהדיא התם כדי שיסתה ויאכל וישן וצקונטרס פי' דהוה מנ"י למפרך אלא צלאו הכי פריך שפיר אף מ"מ קשה דמאי פריך צמוןן אימר דאמור רבנן להוסיף לכתמילה מי אמור הא אמר דלר"מ דקפסיל לא חשיב אלא תוספת צעלמא ע"כ יש לומר דהיינו ודאי דפריך מדקאמר כדי שיאכל וישתה וישן אלמא מיתכשר סוכה צהכי דעיקר מלזת סוכה בג' דברים הללו ואם כן הרי עשיית אהל לכתמילה הוא אף קשה להשר מקו"י דהשתא כי משני הא ר"מ הא ר' יהודה לא מירך כלום אמעשה דמחיינה ונראה לפרש דה"פ כיון דפוסל ר"מ לו' ימי סוכה שאינה יכולה לעמוד טס כל ז' גבי נחמיה שרי לכתמילה אע"ג דמהני לא חשיב אלא תוספת צעלמא כיון שאותה מחיצה אינה ראויה לו' וכן הא דקתני כדי שיאכל וישתה וישן שרי לליכא למיחש שמא תצרת לפי שעה וצתה הכי פריך אימר דאמור רבנן להוסיף לכתמילה מי אמור דכיון דמהני אפי' לטעה חשיב עשיית אהל לכתמילה כמו פקק חלוץ: כל